

Riksdagens snabbprotokoll 2023/24:64

Torsdagen den 1 februari

Kl. 12.00–15.37

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Förste vice talmannen anmälde att *Rose-Marie Carlsson* (S) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 31 januari, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *Zinaida Kajevic* (S).

§ 2 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2023/24:364

Till riksdagen

Interpellation 2023/24:364 Marknadiseringens konsekvenser inom förskolan
av *Eva Lindh* (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 9 februari 2024.

Skälet till dröjsmålet är en krock med en sedan tidigare inplanerad middag (då ip-debatten visar sig starta senare än vad vi tidigare beräknat).

Stockholm den 29 januari 2024

Utbildningsdepartementet

Lotta Edholm

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Motioner
2023/24:2797, 2802, 2807 och 2814 till socialutskottet

§ 4 Svar på interpellation 2023/24:362 om finansieringen av försvaret

Anf. 1 Förvarsminister PÅL JONSON (M):

Herr talman! Patrik Björck har frågat mig om jag och regeringen kommer att prioritera satsningar på totalförsvaret framför skattesänkningar för dem med högst inkomster.

Det säkerhetspolitiska läget i omvärlden kräver att Sverige har ett starkare försvar. Det finns en bred politisk enighet om att förberedelserna, beredskapen och förmågan inom hela totalförsvaret, både det militära och det civila försvaret, måste öka skyndsamt. Det väpnade angreppet är dimensionerande för all totalförsvarsplanering. En viktig utgångspunkt är att i händelse av krigsfara eller krig kommer totalförsvarets ansträngningar att kraftsamlas till det militära försvaret, samtidigt som de viktigaste samhällsfunktionerna behöver säkerställas och civilbefolkningen skyddas.

Anslagen till det militära försvaret, det vill säga anslagen 1:1–1:13 på utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, ökar med mer än 27 miljarder kronor mellan 2023 och 2024. Därmed har anslagen, beräknat i löpande priser, fördubblats sedan 2020. Med Natos definition av försvarsutgifter, som är bredare och innefattar fler poster än enbart anslagen 1:1–1:13 på utgiftsområde 6, kommer Sverige redan 2024 att redovisa försvarsutgifter på 2,2 procent av bnp.

Den fortsatta utvecklingen av det militära försvaret och det civila försvaret är för närvarande föremål för överläggningar i Försvarsberedningen. Försvarsberedningen kommer att presentera sina förslag den 26 april 2024. Som stöd för Försvarsberedningens, och regeringens, överväganden lämnar Försvarsmakten och övriga myndigheter underlag. Bland annat inkom ett militärt råd från Försvarsmakten den 6 november 2023. Mot bakgrund av bland annat Försvarsberedningens förslag avser regeringen att lämna en försvarsbeslutsproposition till riksdagen under hösten 2024.

Anf. 2 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag tackar försvarsministern för svaret.

När det gäller de här frågorna finns det som tur är i Sveriges riksdag i dag en stor enighet. Det är naturligtvis det fruktansvärda kriget i Ukraina som har gjort att man har fått en möjlighet att samlas kring de här frågorna. Det har väl också traditionellt funnits en enighet i Sverige om att det är viktigt med den gemensamma säkerheten, och jag tror att Pål Jonsons engagemang i dessa frågor, herr talman, är ärligt och äkta.

Herr talman! Min fråga är också ärlig och äkta, och jag tycker inte riktigt att jag har fått svar på den. Att

jag vill väcka frågan om regeringen kommer att prioritera satsningar på totalförsvaret framför skattesänkningar för dem med högst inkomster är för att förhoppningsvis undanröja det tvivel som möjligen kan finnas kring regeringens avsikter. Förra gången vi hade en moderatledd regering i det här landet, herr talman, kallade ju den moderate statsministern försvaret för "ett särintresse". Man gick fram med väldigt hårda budgetnedskärningar på försvarets område, till och med så hårda att den dåvarande moderate försvarsministern valde att lämna regeringen i protest mot dess hantering av försvaret.

Man avskaffade också värnplikten i Sverige och använde de medel man frigjorde genom att sänka försvarsbudgeten och avskaffa värnplikten till framför allt skattesänkningar. Det är så att säga den erfarenheten vi har i Sverige av moderatledda regeringar, och det är det som den här frågan härrör ur.

Nu har vi dessutom en situation där vi inte bara har nödvändiga satsningar på försvaret framför oss utan också stora och nödvändiga satsningar på övrig infrastruktur i samhället som vi måste bekosta gemensamt. Vi har haft debatter här i kammaren, herr talman, om sjukvården och dess finansiering liksom om infrastrukturen och dess finansiering. Det är klart att i kontexten att vi står inför väldigt stora utmaningar i det svenska samhället kommer ju frågan om hur man prioriterar.

Skulle försvarsministern möjligen i dag kunna slå fast att den moderatledda regeringen inte kommer att arbeta med nedskärningar över hela linjen och att man inte kommer att prioritera skattesänkningar för höginkomsttagare utan att man faktiskt ärligt kommer att prioritera Sveriges och det svenska folkets trygghet och säkerhet?

Den frågan skulle jag vilja få svar på från försvarsministern i dag.

Anf. 3 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Herr talman! Tack, Patrik Björck, för interpellationen! Jag tolkar det också som att Patrik Björck har ett ärligt uppsåt när det gäller att värna om försvarsekonomin och ett engagemang för ett starkare försvar. Precis som Patrik Björck anför finns det en bred samsyn kring detta i den här kammaren, och jag kommer att göra allt jag kan för att fortsätta att värna detta. Det är viktigt framför allt i dessa allvarstider när det säkerhetspolitiska läget är så allvarligt.

Jag söker ingen strid kring försvarsekonomin, och jag har heller inget behov av att märka ord. Men för att få en bra debatt, herr talman, tycker jag att det är viktigt att man utgår från rätt utgångspunkter.

Om jag ändå får ta fasta på vad Patrik Björck säger om att värnplikten avskaffades under alliansåren så stämmer det inte riktigt. Vad man gjorde var att lägga plikttagstiftningen vilande och öppna upp för att kunna ha anställda soldater för att ha en högre tillgänglighet. Jag vet att Socialdemokraterna inte uppskattade detta med anställda soldater, men det var viktigt för oss.

Systemet med anställda soldater har vi fortfarande kvar, och det är viktigt. Jag vill också säga att de

anställda soldaterna nu går mycket hårt. Inte minst handlar det om olika typer av beredskapsanpassningar som de gör i stora delar av landet, egentligen sedan den fullskaliga invasionen av Ukraina bröt ut. De gör också mycket säkerhetsoperationer.

Vad man gjorde då var alltså att lägga plikttagstiftningen vilande. Därefter återaktiverade vi i bred politisk samsyn värnpliktssystemet 2017. Det var bra, för det funkade inte att bara ha frivilligt rekryterade soldater. Nu har vi ett bra personalförsörjningssystem både med anställda soldater och med värnpliktiga. Ju fler värnpliktiga vi har, desto lättare kommer det att bli att försörja även anställda soldater, officerare och specialistofficerare.

När det gäller den andra frågan tror jag att Patrik Björck och jag är helt eniga om att man satsade för lite på försvaret under alliansåren. Det var dock tur att det inte var Socialdemokraterna som styrde då. Riksdagens utredningstjänst pekar på att Socialdemokraterna mellan 2006 och 2014 lade 3 miljarder mindre på försvaret än vad alliansregeringen gjorde under de åren. Direkt efter det första Georgienkriget, 2009, ville man dra ned på försvaret.

Många partier har ett ansvar för att man skar ned på försvaret för mycket. Inte minst handlar det om mitt parti och om Patrik Björcks parti. Stora partier måste också ta stort ansvar.

Det finns skäl att titta bakåt och se att det finns ett delat ansvar för att man satsade för lite på försvaret under alliansåren. Försvarsbeslutet 2015 var också underfinansierat. Den läxan ska vi lära oss, nämligen att vi lurar oss själva genom att presentera underfinansierade försvarsbeslut.

När det kommer till den framtida inriktningen av försvarsekonomin har jag hela tiden sagt att jag kommer att värna en bred samsyn kopplad till krigsorganisation, det vill säga vilka militära förband vi ska ha, grundorganisation och regementen samt även försvarsekonomin. Jag vill därför inte föregripa Försvarsberedningens arbete kopplat till vare sig försvarsekonomin, krigsorganisationen eller grundorganisationen.

Anf. 4 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Det är sant att vi återinförde värnplikten i bred politisk samsyn. Däremot lät vi den inte vila i bred politisk samsyn. Det är viktigt att handskas korrekt med historien. Jag vill ändå framföra att det var den moderatledda regeringen och dess allianskamrater i kammaren som lät värnplikten vila. När vi återinförde den var det i bred politisk samsyn. Vi får vara överens om det.

Herr talman! Jag instämmer också i försvarsministerns uppfattning om att det finns ett delat ansvar. Absolut! Man kan naturligtvis gå igenom historien och hitta misstag som görs av regeringar av alla kulörer. Där delar jag också försvarsministerns uppfattning att man kan hitta beslut som har fattats av socialdemokratiskt ledda regeringar som sett i backspegeln inte var så kloka.

Jag vill ändå lyfta upp den här frågan. Om det är något som skiljer socialdemokratiskt ledda regeringar och moderat ledda regeringar åt är det att vi är beredda att finansiera en lösning av de viktiga samhällsproblemen. Det kan röra sig om välfärden i allmänhet eller att hantera brottslighet. I det här fallet handlar det om svenska folkets och Sveriges säkerhet när det gäller försvar mot yttre hot.

Vi socialdemokrater har nog ändå en större trovärdighet att se till finansieringen. Det är den frågan som är grunden till min interpellation. I dag har vi en situation där sjukvården går på knäna, och sjukvården är i sig också en del av totalförsvaret, vägtrafiken fungerar inte och tågtrafiken fungerar inte. Vägar och tåg är också en del av totalförsvaret, en del av vår förmåga att försvara vårt land. Vi ser då att det finns anledning att också göra stora förstärkningar av det rent militära försvaret.

Sammantaget blir trovärdigheten i finansieringen en stor del av att skapa en grund. Om man, som den moderatledda regeringen har gjort historiskt och även nu, i hög grad bygger sin politik på skattesänkningar för framför allt höginkomsttagare kommer det att ställas frågor. Hur ska man hantera finansieringen?

När jag tog del av försvarsministerns svar kunde jag se att vi är överens. Det finns en bred samsyn om anslagen. Vi är överens om de 27 miljarderna. Där finns ingen politisk strid. Jag hoppas och tror att Försvarsberedningen ska komma fram till en samsyn och lägga fram kloka och genomtänkta förslag – men de ska finansieras.

Vi måste ha ett starkt och väl fungerande försvar, men vi måste också ha en stark och väl fungerande sjukvård, infrastruktur och ett samhälle i sig som är starkt. Det är där frågan ställs om Pål Jonson är beredd att vara en garant för att regeringen inte går vidare med stora skattesänkningar riktade mot höginkomsttagare.

Anf. 5 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Herr talman! Jag vill bara understryka att vi har fördubblat det militära försvarets budget mellan 2020 och 2024 från 60 miljarder till 119 miljarder. Det är en fördubbling, och det är en hög siffra i internationell jämförelse. Det är helt nödvändigt i ljuset av det allvarliga säkerhetspolitiska läget och att vi har donerat mycket försvarsmateriel till Ukraina. Då måste Försvarsmakten få möjlighet att återanskaffa den försvarsmateriel man har skickat. Vi har i internationell jämförelse även tagit stort ansvar för stödet till Ukraina. Det är också en investering i vår egen säkerhet.

Stora ansträngningar har gjorts, och det är bra att riksdagen är enig i fråga om inriktningen av försvarsekonomin. Sedan finns frågan om trovärdig finansiering, och den är rimlig att ställa.

Jag har varit noggrann, Patrik Björck, med att inte peka ut saker som jag vill ha i ett kommande försvarsbeslut. Jag vill att Försvarsberedningen i bred politisk samsyn kommer överens om det ska handla om nya förband, organisationsenheter eller olika satsningar på personal och försvar.

Jag noterar att Socialdemokraterna har pekat ut olika saker som man vill föregripa beredningen med. Man pratar om ytterligare en armébrigad. Det skulle jag också vilja ha, men den måste balanseras mot annat. En utredning om materielförsörjningen som presenterades 2018 pekar på att en armébrigad kostar minst 32 miljarder, sannolikt det dubbla just nu på grund av skenande priser på det försvarsindustriella området. Man har också pekat ut att man vill ha en extra ubåt, och det kostar också många miljarder. Man vill också ha två nya regementen.

Jag försöker att inte göra så eftersom det kan skapa låsningar i Försvarsberedningen. Jag vet också att Socialdemokraterna har föreslagit en finansiering av detta, nämligen en beredskapsskatt. Men denna beredskapsskatt ska finansiera många miljarder, fler ubåtar, fler brigader och fler regementen. Om Patrik Björck inte har något emot får han gärna utveckla hur mycket inkomster som beredskapsskatten kommer att generera.

Jag säger med ärligt uppsåt, kopplat till frågan om finansiering, att jag inte vill föregripa Försvarsberedningens analys kopplat till försvarsekonomin, grundorganisationen eller krigsorganisationen. Det vore oklokt om jag som försvarsminister skulle mållåsa på en speciell typ av finansieringsform. Nu gäller budgetlagen, och vi måste leverera balanserade budgetar. Vi har också visat att vi prioriterar försvar samt intern och extern säkerhet i vår budget genom att höja försvarsanslagen på ett år med 27 miljarder, eller 28 procent. Det är en tydlig markering från vår sida att vi tar intern och extern säkerhet på högsta allvar och att vi samtidigt kan leverera en budget i balans.

Anf. 6 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag vill poängtera att jag har stor respekt för försvarsminister Pål Jonsons kunnighet och engagemang på försvarsområdet. Jag ifrågasätter inte honom alls.

Jag vill se till att vi också kan finansiera detta. En budget i balans innebär att om man gör en rejäl satsning på försvaret och sänker skatten för höginkomsttagare kommer infrastrukturen och sjukvården att ta stryk, och då kommer ojämlikheten i samhället att öka.

Det här ligger möjligen lite utanför Pål Jonsons ansvarsområde, men Pål Jonson är ändå en del av en regering där man fattar kollektiva beslut, men jag undrar hur Pål Jonson agerar för att detta inte ska bli fallet. För mig som socialdemokrat är det inte bara välfärds- och infrastrukturfrågorna som är viktiga när det gäller försvarsförmågan i ett land. Jag är helt övertygad om att en politik som strävar efter ökad jämlikhet också stärker försvarsförmågan, och jag är helt övertygad om att en politik som driver mot ökad ojämlikhet försämrar försvarsförmågan.

Det är det där lite större perspektivet på den viktiga försvarsfrågan och hur vi skapar en starkare trygghet för Sverige och svenska folket som jag är ute efter i denna interpellationsdebatt.

Det handlar om helheten, finansieringen och synen på samhället. Valfärd, infrastruktur och jämlikhet är en stark del av en stark försvarsförmåga – naturligtvis bredvid ubåtar, plan, brigader och annat som Pål Jonson i sak behärskar mycket bättre än jag, herr talman.

Det är den här helhetssynen som jag skulle vilja att Pål Jonson anammade.

Anf. 7 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Herr talman! Tack, Patrik Björck, för interpellationsdebatten! Jag har mycket sympati för vad Patrik Björck säger om att skapa ett starkt samhälle. Jag tror på det. Jag tror att det är ett bättre samhälle.

Jag vill inte nödvändigtvis ha en stor stat, men jag vill ha en stark stat där detta är riktigt viktigt. För mig är det väldigt viktigt att ha en stark stat när det kommer till både intern säkerhet och extern säkerhet, för det är förutsättningen för att vi ska kunna åtnjuta alla dessa andra saker.

Jag brukar säga att vi ska göra stora satsningar på försvaret. Vi måste göra det nu, ytterst i akt och mening att vi ska kunna fortsätta vårt sätt att leva och att vi ska kunna fortsätta leva i fred. Det är viktigt.

Därför är det viktigt att vi har de här diskussionerna och debatterna men också att vi kan fortsätta att ha en bred samsyn kopplat till säkerhets- och försvarspolitik, framför allt i dessa allvarstider. Det är kanske det allvarligaste läget sedan andra världskrigets slut. Därför är jag tacksam för att jag kan ha sådana här debatter i en bra ton med politiska motståndare som jag vet också vill försvaret och Sveriges säkerhet väl.

Jag kommer också att eftersträva detta i dialoger inom ramen för Försvarsberedningen och i de kontakter som jag har med försvarsutskottet.

Tack, Patrik Björck, för debatten!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 5 Svar på interpellation 2023/24:370 om nedskärningar i kulturskolorna

Anf. 8 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Linus Sköld har frågat mig hur jag ska agera för att rädda landets kulturskolor samt vad jag och staten bör göra för att långsiktigt stärka förutsättningarna för barns och ungas kulturutövande.

För att stödja den kommunala kulturskolan föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2024 en förlängning av det statliga utvecklingsbidraget till den kommunala kulturskolan med 100 miljoner kronor per år 2024–2026. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag strax före årsskiftet. Utvecklingsbidraget avser att stödja särskilda satsningar för att förnya och utveckla verksamheten och nå nya målgrupper, bland annat barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden och glesbygd. Stödet är därmed avsett för särskilda insatser och inte för att finansiera den löpande verksamheten. Därtill har de generella

statsbidragen till regioner och kommuner förstärkts med 10 miljarder kronor under det innevarande året, vilket skapar förbättrade ekonomiska förutsättningar och minskar behovet av neddragningar i verksamheter i kommuner och regioner. Den kommunala kulturskolan är ett kommunalt frivilligt åtagande och finns i dag i 286 av landets 290 kommuner enligt de senaste uppgifterna från Statens kulturråd.

När det gäller att långsiktigt stärka förutsättningarna för barns och ungas kulturutövning antog riksdagen våren 2018 nationella mål för statliga insatser till stöd för den kommunala kulturskolan. Kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttryckssätt ska främjas, liksom möjligheterna till såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar. Utöver det statliga utvecklingsbidraget har ett antal statliga insatser initierats för att nå de nationella målen. Däribland är Kulturskolecentrum vid Statens kulturråd och satsningen på Kulturskoleklivet fortsatt aktuella.

Av de nationella kulturpolitiska målen framgår att barns och ungas rätt till kultur särskilt bör uppmärksammas. Förutom de redan nämnda insatserna avsätter regeringen exempelvis fortsatt medel till Skapande skola, där barn och unga får ta del av konst och kultur i skolan och får möjlighet till eget skapande. Regeringen arbetar även med en betydande satsning på fritidskort för barn och unga som bland annat ska ge ökad tillgång till idrott, kultur och friluftsliv.

Anf. 9 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Ministern säger i sitt svar: Därtill har de generella statsbidragen till regioner och kommuner förstärkts med 10 miljarder kronor under det innevarande året, vilket skapar förbättrade ekonomiska förutsättningar och minskar behovet av neddragningar i verksamheter i kommuner och regioner.

Jag ska nu visa några exempel på varför detta inte stämmer.

Enligt SCB ökade medelskattesatsen för kommunalskatten med 10 öre vid årsskiftet. Så stora kommunalskattehöjningar har vi inte sett sedan senast vi hade en moderatledd regering. Var tredje kommun väntas landa på ett årsbokslut för 2023 med underskott. Och 48 kommuner budgeterar med underskott 2024.

I går var det en stor nyhet i lokala och regionala medier i Norrbotten: Piteå kommun agerar för att rädda sin kulturskola. De byter förvaltning för att den inte ska ställas mot lagstadgad verksamhet. De passar samtidigt på att göra den avgiftsfri.

Kommunalrådet sa så här i medierna: Vi är väldigt oroliga över utvecklingen från statligt håll, med minskade generella medel till välfärden och minskade medel till kulturskolorna.

I min hemkommun Älvsbyn gick Socialdemokraterna 2018 till val på att avskaffa avgiften i kulturskolan för att alla, oberoende av föräldrarnas ekonomi, skulle ha likvärdig tillgång till den. Ingen familj skulle

vill att de kommunala kulturskolorna ska göra. Jag undrar var resten av pengarna är.

Jag undrar också över det utspel som S gjorde föregående vecka kring fritidskortet. Man presenterade att man skulle vilja ta årets pengar för fritidskortet och lägga dem enbart på satsningar på idrotten. Om nu Socialdemokraterna och ledamoten värnar kulturskolan så som man säger att man gör tycker jag att det är märkligt att man inte föreslog att de 100 miljonerna skulle kunna tas från fritidskortet.

Anf. 12 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Ministern kan ägna sina anföranden här åt att prata om den socialdemokratiska politiken, eller också kan hon axla det ansvar hon har tagit på sig och prata om vad hon själv avser att göra för att rädda kulturskolorna i den otroligt utsatta situation som de befinner sig i.

I rapporten från Kulturskolerådet har man också frågat kulturskolecheferna vilka konsekvenser neddragningarna kommer att få. Det visar sig att man kommer att nå färre elever. Man kommer att få en minskad personalstyrka. Man kommer att få sämre utbild, sett både till geografisk spridning och till vilka ämnen som erbjuds. Och man kommer att se ett avstannat utvecklingsarbete.

Om detta är konsekvenser som kulturministern är nöjd med tycker jag att hon gör rätt i att stå här och angripa våra förslag, som ändå har en högre ambitionsnivå, i stället för att presentera egna åtgärder för att rädda kulturskolorna. Om hon är missnöjd med dessa konsekvenser borde hon faktiskt göra något åt denna mycket prekära situation.

Men både kulturministern och Emma Ahlström Köster sällar sig till en lång rad moderata politiker, som senast när Moderaterna hade makten kallade det femte jobbskatteavdraget för en viktig kulturpolitisk reform. Ekonomin hänger ihop, säger Emma Ahlström Köster. Poängen är alltså att det jobbskatteavdrag som kulturministerns och Emma Ahlström Kösters parti har gått fram med skulle vara den kulturpolitiska reform som ska rädda kulturskolan. Det är det enda sätt jag kan förstå ledamotens inlägg i talarstolen på.

Om man tittar på vad jobbskatteavdraget skulle leda till ser man att det i genomsnitt, för en familj som har två barn i kulturskolan, inte ens räcker till avgiften. Hur många gånger kan man teckna in en skattesänkning och påstå att den ska ge människor mer pengar i plånboken?

Resultatet av den förda politiken är stora underskott i kommuner och regioner, inkomstskattehöjningar på kommunal och regional nivå och avgiftshöjningar i bland annat kulturskolan.

Värst av allt för en kulturminister borde vara nedskärningar i 94 procent av de kommunala kulturskolorna. Jag tycker att kulturskolorna och de som deltar i denna debatt förtjänar ett bättre svar än ett angrepp på att vi vill öka utvecklingsbidraget med 100 miljoner.

Anf. 13 EMMA AHLSTRÖM KÖSTER (M):

Herr talman! Jag vill återigen understryka att jag delar interpellantens engagemang och ser glöden i honom. Det är härligt att diskutera dessa frågor, men det blir ju väldigt tydligt vad som är skillnaden mellan våra olika regeringar och vad vi anser gör mest skillnad.

Det är heltäckande politik mot korta insatser. Vi backar upp och ser helheten, hur familjerna har det och hur samhället ser ut i dag. Vi är verklighetsförankrade när det gäller de problem som finns. Motsatsen är kort-siktigare satsningar som inte tar hänsyn till den heltäckande politiken.

Jag vill återigen lyfta fram de generella bidragen och förlängningen av det statliga utvecklingsbidraget för att nå de grupper som står längst ifrån. Jag vill också lyfta fram fritidskortet, som vår kulturminister har redogjort för. Det är en fantastisk och unik satsning på kulturen och på fritidsaktiviteter för alla våra barn och unga. Kanske har vi möjlighet att göra en helomvändning och nå dem som aldrig någonsin tidigare har kunnat hitta hit.

Interpellanten talade om det värsta en minister kan göra. Jag vill vända på det och säga att det viktigaste som vår kulturminister kan göra nu är att se till helheten och se till det gör skillnad.

Anf. 14 Kulturminister PARISA

LILJESTRAND (M):

Herr talman! Det är inte varje dag jag blir approachad därför att jag angriper en ledamot eller ledamotens politik. Jag tycker att det är lite av poängen med att vi står här och debatterar – vi måste kunna tycka olika, och vi måste få markera vilka skillnaderna är.

För mig handlar det väldigt mycket mindre om att angripa socialdemokratisk politik än om att förklara för människor hur S har tänkt finansiera sin budget, nämligen via höjd skatt. Här är det stor skillnad mellan å ena sidan Socialdemokraterna och å andra sidan regeringen och oss moderater.

Vi väljer att låta människor få möjlighet att själva lägga sina pengar där de tror att de behövs bäst. Socialdemokraterna tycker att man ska höja skatten för vanliga människor därför att staten kan göra dessa prioriteringar bättre.

Vi höjer de generella statsbidragen till kommuner och regioner för att möjliggöra för kommunerna och regionerna att inom ramen för sitt självstyre göra de prioriteringar som krävs. Utöver detta sänker vi skatten för hårt arbetande människor, till exempel lärare, undersköterskor och blåljustpersonal. Det är alla de som möter människor i vardagen och ser till att samhället fungerar som får sänkt skatt. Det är de som får större möjlighet att bestämma var de behöver eller vill lägga sina pengar.

Dessutom gör regeringen en rad satsningar för att förstärka kulturen och göra det möjligt för fler barn och unga att ta del av den. Det statliga utvecklingsbidraget på 100 miljoner kronor är ett exempel. Andra insatser, till exempel fritidskortet, tog jag upp i mitt

Här har jag radat upp några av de prioriteringar och saker som regeringen gör för att möjliggöra för fler barn och unga att ta del av fritids- och kulturaktiviteter.

Precis som Emma Ahlström Köster sa är detta ett system som hänger ihop. Samhället hänger ihop. Vi kan alltså inte titta på en del i taget, utan vi måste titta på helheten. Och här är det fullt rimligt att regeringen gör en rad insatser för att kunna stärka både kulturskaparnas villkor och barns och ungas möjligheter att ta del av och utöva kultur.

Vi lägger 10 miljarder kronor i generella statsbidrag till kommuner och regioner eftersom vi tror att kommuner och regioner själva bäst gör sina prioriteringar av var pengarna behövs.

Vi genomför en skattesänkning för låg- och medelinkomsttagare för att vi tror att det är fullt rimligt att människor själva får välja vad de vill och behöver lägga sina pengar på.

Utöver det gör vi bland annat några av de insatser som jag har radat upp.

Därför tror jag inte att svaret på frågan kan vara nej, utan detta är svaret på frågan. Och det är bara en bråkdel av det som regeringen gör i arbetet med att både se till att kulturarbetarna har rättvisa villkor och att se till att barn och unga får ta del av kultur.

Anf. 22 MATTIAS VEPSÅ (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag tackar också Emma Ahlström Köster för att hon deltar i denna debatt.

Jag ska börja i Stockholm. Stockholm är en fantastisk stad. Det är landets huvudstad. Och det är ett rödgrönt styre både i Region Stockholm och i Stockholms stadshus.

I Region Stockholm måste det socialdemokratiskt ledda styret nu städa upp efter 16 år av högerstyre som har inneburit stora marknadiseringar, underskott och problem i vården. Det är klart att vi i vår region valde att höja skatten när staten underfinansierade stöden till landets regioner. 18 av 21 regioner gör stora underskott. Vi sa: Detta svek mot personalen och mot dem som behöver vården är orimligt – vi höjer skatten och ser till att vi kan satsa pengar på vården.

Vi gör det också möjligt för barn och unga att resa billigare med tunnelbana, pendeltåg och bussar i vår region, vilket faktiskt också är ett sätt att se till att de kan delta bättre i fritidsaktiviteterna. I Stockholms stad väljer vi dessutom att höja skatterna för att klara finansieringen av skolan.

Jag går tillbaka till temat för debatten. Allt fler skolor varnar för att regeringens underfinansiering av kultur i skolan gör att vi nu ser neddragningar även i skolan när det kommer till barns och ungas kultur. Jag tror att det var i går som det uppmärksammades att många kommuner oroar sig över detta.

De resursstarka skolorna, där det finns eldsjälar och resurser för att få kulturarbetare eller föreställningar att komma, kanske klarar av det. Men man oroar sig över att landets kommuner inte klarar av att erbjuda kultur i skolan i den omfattning som hade varit möjlig

om statsbidragen i stället hade räknats upp. På precis samma sätt är det nu flera kommuner som säger att de inte klarar kulturen för barn och unga när det kommer till kulturskolan.

Min fråga om kultur- och konstutövarna – kulturarbetarna – hör också ihop med detta. Det kanske var väl drastiskt att säga att allting är ruttet i den moderatledda kulturpolitiken, för så är det ju inte; ministern räknade upp några delar som vi absolut kan vara överens om, exempelvis satsningar på kulturarbetarnas trygghetssystem. Det är något som vi initierade och bland annat utredde under vår tid i regeringen. Jag tycker att det är bra att vi får trygghetssystem och andra satsningar, som stipendier, på plats. Men medan man ger med ena handen drar man med andra handen bort en stor del av kulturarbetarnas möjligheter runt om i landet.

Man drar ned på stödet till folkbildningen, en aktör som är extremt viktig för det lokala och regionala konst- och kulturlivet. Det är en del av kulturens mylla. Kulturutredningen pekar på att våra studieförbund, folkhögskolor och folkbildningen har en enormt viktig roll, och indirekt är de en jätteviktig arbetsgivare för väldigt många. Där gör man ju neddragningar i hundramiljonersklassen, helt utan att göra några konsekvensanalyser.

Jag roade mig med att titta på påståendet att Socialdemokraterna inte har satsat på dessa områden. Under vår regeringstid växte kulturbudgeten till rekordstorlek. Vi ser nu hur kulturbudgeten i stället inte räknas upp. Vi ökade anslaget och utvecklingsbidraget till kulturskolan, vilket nu halveras. Vi ser att skolorna under vår tid hade möjlighet att göra sitt jobb på kulturområdet, och vi hade också velat gå före och säga att estetiska ämnen är viktiga för alla landets gymnasieelever. Det röstades ned här i kammaren av en högermajoritet.

Därmed återgår vi till pudelns kärna: Politik är prioritering. Varför är lyx-rot, lyx-rut och stora skattesänkningar för landets allra rikaste viktigare än att säkerställa kulturens infrastruktur för barn och unga i vårt land?

Anf. 23 EMMA AHLSTRÖM KÖSTER (M):

Herr talman! Jag blir förskräckt när jag hör den här typen av retorik. Som om skattesänkningar var något slags lyxprodukt! Det handlar inte om det. En skattesänkning rör oss alla. Den rör alla som arbetar. Om man så är undersköterska eller jobbar på förskola gynnar en skattesänkning var och en som gör sitt för att bidra. Den gynnar människors möjlighet att rå över sitt eget liv.

Jag tolkar det verkligen som att interpellanten underskattar skattesänkningarnas effekt. Det är klart att alla pengar man sparar inte går direkt till kultur, men de möjliggör. För den som vill ge sina barn mer fritidsaktiviteter möjliggör de detta. Det kanske inte handlar om jättestora pengar, men de pengarna kan vara skillnaden mellan om man kan göra det eller inte. Självklart är det också så att familjer som får behålla mer i

varför det är viktigt att spara på just landets kommuner?

Det har varit mycket prat om verkligheten, och jag undrar i vilken verklighet regeringen befinner sig i Rosenbad. Jag tror inte att det är den verklighet jag befinner mig i när jag besöker skolor i Huddinge och pratar med idrottsledare, fritidsledare och andra. DN skriver om detta. Där kan vi läsa att ungdomarna i dag väljer att delta i verksamheten innan basketträningen börjar, för de har inte längre råd att betala medlemsavgift i föreningen. Men innan basketträningen börjar kan de vara med och leka. Så ser det ut i Sverige i dag. Det är verkligheten.

Då får jag ställa en fråga till ministern. Tror hon att gången får det lättare eller svårare att rekrytera barn och unga i en miljö där landets idrottsföreningar, kulturutövare, fritidsgårdar, skolor, välfärdsinstitutioner och statliga kulturinstitutioner får spara pengar? Resultatet av ett år med SD-moderatledd regeringspolitik är ju att fyra av fem institutioner måste spara. Nationalmuseum stänger på tisdagar. Taket rasar in på Naturhistoriska – bristande underhåll, men detta skedde under regeringens ansvar, så detta får vi sätta på kontot med framgångar. Landets kommuner blir i dag också tvungna att dra ned på kultur- och fritidsverksamheter.

Att ministern tar upp det brottsförebyggande i en verklighet där så många gör alltmer för mindre pengar får mig att tycka att skämskudden ska fram. Vi skulle vilja ha en regering som agerar och inte bara följer utvecklingen och lovar att det kanske kommer ett fritidskort någon gång i en framtid. Vi kräver ett agerande nu.

(Applåder)

Anf. 27 Kulturminister PARISA
LILJESTRAND (M):

Herr talman! Det finns en del övrigt att önska vad gäller världsbilden, tror jag. Vi kan i alla fall konstatera att vi inte delar samma världsbild.

Den verklighet som ledamoten hänvisar till är den verklighet som jag i min roll som kommunstyrelseordförande för en kommun i Stockholm – det var innan jag tog mig an den roll jag har nu – var med om att i allra högsta grad hantera, så jag vet hur det ser ut. Jag har gjort det själv, och jag förstår de utmaningar som kommuner och regioner står inför. Jag har själv stått där. Jag har själv tvingats göra de prioriteringar som krävs.

Det är ingen skillnad nu. Det är precis på samma sätt i den roll jag har nu. I regering måste man ta ansvar och se samhället som det ser ut – inte så som man önskar att det var.

Om Socialdemokraterna hade gjort detta under sina åtta år vid makten, det vill säga faktiskt sett hur det såg ut och tagit ansvar för det, i stället för att leva i en önskevärld och se samhället som man trodde att det var, kanske vi hade haft ett annat läge i dag. Men det hindrar inte att vi faktiskt måste diskutera att Socialdemokraterna de facto innehade regeringsmakten i åtta år och att det arv som vi fick är något som vi i den här

regeringen arbetar med att städa upp och få ordning på. Det handlar om alltifrån brottsligheten, kriminaliteten och gängvåldet till försvaret och samhällsbilden generellt.

Man måste kunna göra förebyggande insatser, men vi är i ett läge där människors trygghet har blivit den stora frihetsfrågan i vårt land. Människor måste våga gå ut på gatorna, och de måste låta sina barn gå ut på gatorna. Sedan kan vi prata om vilka andra insatser som behövs i detta land.

(Applåder)

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2023/24:372 om trähusindustrin och bostadsbyggandet

Anf. 28 Statsrådet ANDREAS
CARLSON (KD):

Herr talman! Carina Ödebrink har frågat mig vilka initiativ som jag avser att ta för att stötta trähusindustrin och Jönköpings län genom den akuta krisen, vilka åtgärder jag tänker vidta för att snabbt få igång byggandet av småhus och lägenheter samt om jag avser att inom mitt ansvarsområde agera för att regeringen ska vidta insatser för arbetslösa samt för att säkra kompetensförsörjningen framåt i branschen.

Jag vill börja med att säga att jag delar Carina Ödebrinks bild av hur viktig trähusindustrin är, inte minst för Jönköpings län. Senast förra veckan besökte jag både Jönköping och Mullsjö, som också är den plats där mitt politiska engagemang startade. Jag har flera gånger besökt länet i egenskap av bostadsminister och fått ta del av flera av småhustillverkarnas beskrivning av läget. Jag är väl medveten om situationens allvar för såväl bostadsbyggandet som helhet som för trähusindustrin och för Jönköpings län i synnerhet.

Sverige befinner sig i ett besvärligt ekonomiskt läge där bostadsbyggandet har minskat kraftigt till följd av omvärldsfaktorer som bidragit till en hög inflation och högre räntor i Sverige och i omvärlden. Den höga inflationen och de högre räntorna har påverkat hushållens efterfrågan på bostäder samtidigt som det bidragit till höga produktions- och finansieringskostnader hos byggföretagen. Bostadsbyggandet har i hög grad påverkats av den svagare efterfrågan i ekonomin, och antalet påbörjade bostäder har minskat markant under 2023. Inflationen har under den senaste tiden fallit tillbaka, och centralbankerna bedöms påbörja sina räntesänkningar under 2024. På sikt kommer det att bidra till en återhämtning i byggbranschen, även om det kommer att ta tid. Regeringen genomför olika åtgärder för att dämpa effekterna och rädda jobb i byggsektorn.

En förutsättning för ökat småhusbyggande – och därmed byggandet av småhus i trä – är att det finns tillgång till planlagd mark. Efter regeringens förslag i budgetpropositionen för 2024 har det införts en stimulans till kommunerna för att öka utbudet av planerad

